

Nefndarsvið Alþingis
b.t. Efnahags- og viðskiptanefndar
nefnadasvid@althingi.is

Reykjavík, 29. maí 2019

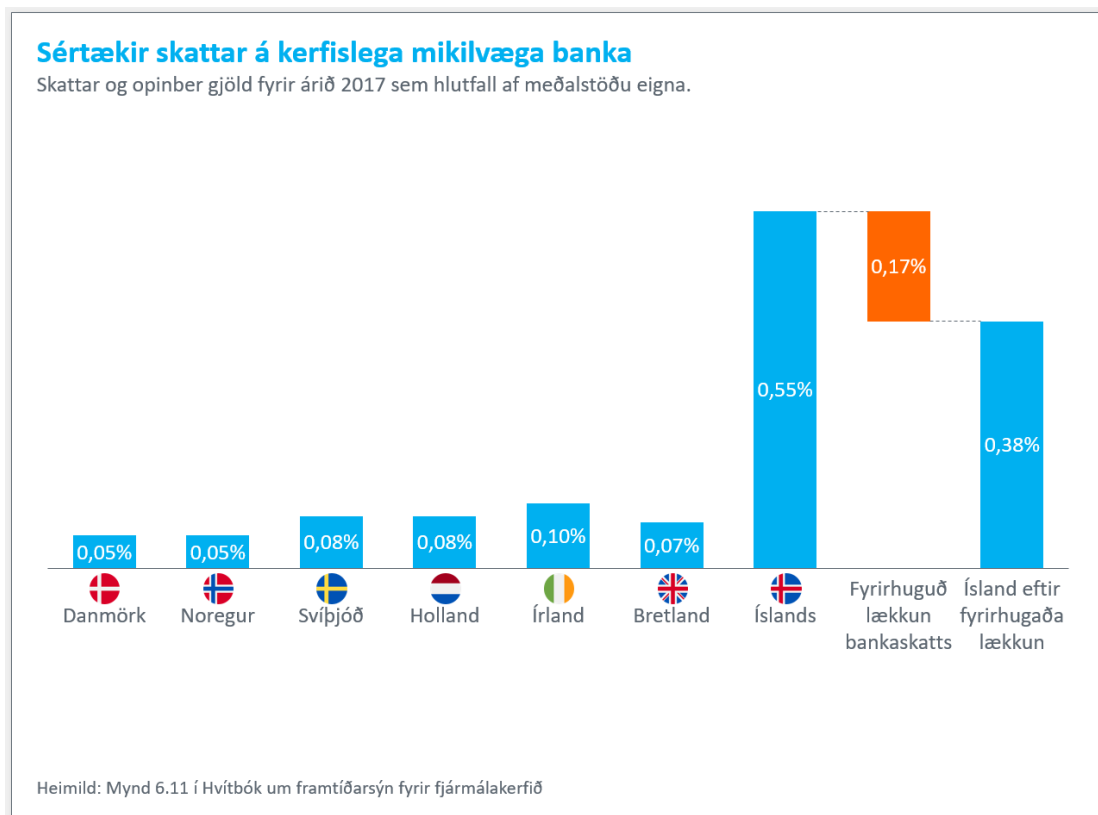
Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki

Sérstök skattheimta á fjármálafyrirtæki var upphaflega sett á árið 2011 til að bæta ríkissjóði kostnað vegna fjármálaáfallsins sem átti sér stað fyrir rétt rúmlega áratug síðan. Sá kostnaður hefur nú verið greiddur að fullu og gott betur. Í ljósi þessa fagna Samtök atvinnulífsins áformum stjórnvalda um að lækka sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki (sk. bankaskatt). SA vilja þó benda á að þrátt fyrir boðaða lækkun verður bankaskatturinn áfram langt um hærri en í þeim ríkjum sem yfirhöfuð leggja á slíkan skatt. Mikilvægt er að stjórnvöld hugi að hraðari og frekari lækkun bankaskattsins og niðurfellingu annarra sértækra skatta á fjármálafyrirtæki. Slíkar aðgerðir skila sér í bættum vaxtakjörum til heimila og fyrirtækja. Stjórnvöld geta þannig lagt sitt af mörkum til þess að styrkja starfsumhverfi fyrirtækja og auka ráðstöfunartekjur heimila; er það sér í lagi mikilvægt nú þegar efnahagsaðstæður hafa tekið miklum breytingum.

Sérstök skattlagning á fjármálafyrirtæki á skjön við nágrannaríkin

Auk þeirra almennu skatta sem lagðir eru á fyrirtæki hérlendis greiða fjármálafyrirtækin bankaskatt, almennan fjársýsluskatt af launum og sérstakan fjársýsluskatt af hagnaði. Tekjurnar af þessum sérsköttum fara allar í að fjármagna almenn útgjöld ríkissjóðs en skattarnir hafa skilað að meðaltali um 15 milljörðum króna í skatttekjur á ári. Stjórnvöld boða nú lækkun bankaskatts í fjórum áföngum úr 0,376% í 0,145% á árunum 2020-2023 en engar breytingar eru boðaðar á hinum tveimur sérsköttunum.

Í Hvítbók um framtíðarsýn fyrir fjármálakerfið er sérstök skattlagning á fjármálafyrirtæki borin saman við álíka skattheimtu í nágrannaríkjum okkar. Sá samanburður leiðir í ljós að sérstök skattlagning á íslenska banka er um átta sinnum hærri en í samanburðarríkjum og munar þar mestu um bankaskattinn, en hann tíðkast ekki í öllum ríkjum. Eftir að lækkun bankaskatts hefur að fullu komið til framkvæmda á árinu 2023 verður sérstök skattlagning á fjármálafyrirtæki enn rúmlega fimmfalt meiri en að meðaltali í nágrannaríkjum. Á endanum eru það viðskiptavinirnir, heimili og fyrirtæki, sem greiða sérskatta fjármálafyrirtækja í formi lakari vaxtakjara. Mikilvægt er að stjórnvöld lækki skatta á fjármálafyrirtæki enn frekar. Enginn tími er betri en nú þegar efnahagslægd er framundan.

Að mati Samtaka atvinnulífsins þarf að tryggja hóflega skattlagningu til framtíðar og heilbrigða samkeppni á íslenskum fjármálamarkaði. Hér eru fjórar mikilvægar ábendingar hvað það varðar:

1. Hraðari og frekari lækkun bankaskatts er æskileg og bætir kjör heimila og fyrirtækja

Það er mikið hagsmunamál fyrir heimili og fyrirtæki að fjármálaþjónusta sé á sanngjörnum kjörum. Sérstök skattlagning á íslensk fjármálafyrirtæki er greidd af viðskiptavinum í formi lægri innlánsvaxta eða hærri útlánvaxta. Sérstakir skattar fjármálafyrirtækja, sem eru margfalt hærri en í nágrannalöndum, leiða til aukins kostnaðar til neytenda. Hraðari og frekari lækkun bankaskatts ásamt lækkun annarra sérskatta myndi bæta vaxtakjör til heimila og fyrirtækja, hvort sem er í formi lægri útlánvaxta eða hærri innlánsvaxta.

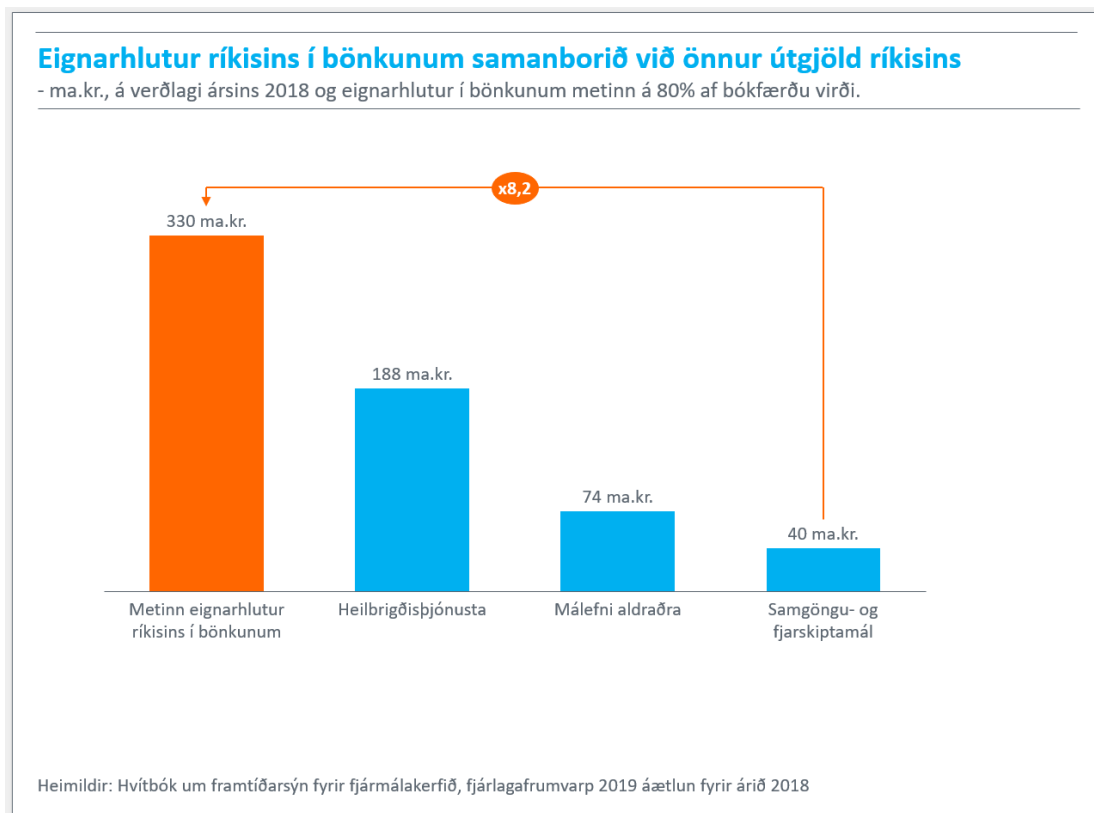
1. Tryggja þarf að sérstök skattheimta skerði ekki samkeppnisstöðu íslenskra banka

Mikilvægt er að hafa í huga að íslenskir bankar eru í harðri samkeppni við innlenda aðila og aðrar erlendar fjármálastofnanir og tæknifyrirtæki. Í Hvítbók um framtíðarsýn fyrir fjármálakerfi er m.a. bent á að horfa mætti í auknum mæli til annarra ríkja á

útfærslu skattlagningar með það að markmiði að skattlagningin hafi sem minnst truflandi áhrif á samkeppni. Sem dæmi er gerður greinamunur á skammtíma- og langtímaskuldum í öðrum löndum þar sem bankaskattur er lagður á. Í Bretlandi er t.a.m. helmingi lægri bankaskattur lagður á langtímaskuldir en á skammtímaskuldir. Þá er einnig bent á að innistæður eru tvískattaðar hér á landi en önnur ríki hafa tryggt að svo sé ekki. Samfara breytingum á bankaskattinum hvetja Samtök atvinnulífsins stjórnvöld til að huga að skattheimtu sem skekkir sem minnst samkeppnisstöðu fjármálafyrirtækja gagnvart öðrum samkeppnisaðilum.

2. Íþyngjandi skattheimta rýrir virði íslenskra banka sem eru í sölumeðferð

Eignarhlutur ríkisins í Landsbankanum og Íslandsbanka er samanlagt metinn á um 330 milljarða króna. Þetta eru gríðarlegir fjármunir og samsvara tvöfaldri þeirri fjárhæð sem ríkissjóður leggur árlega til heilbrigðisþjónustu, rúmlega fjórfaldri þeirri fjárhæð sem rennur til málefna aldraða og rúmlega áttfaldri þeirri fjárhæð sem ríkissjóður leggur til samgöngu- og fjarskiptamála. Arðsemi bankanna af hefðbundinni starfsemi hefur farið hratt minnkandi síðustu ár og undanfarið verið umtalsvert undir arðsemiskröfu ríkisins. Of íþyngjandi skattheimta dregur enn frekar úr arðsemi bankanna, gerir íslenska banka að síður áhugaverðum kosti, og rýrir þar með virði þeirra og væntar tekjur ríkisins af sölu bankanna. Stjórnvöld áforma að selja eignarhlut sinn í ríkisbönkunum tveimur á komandi árum og er því mikilvægt að hugað sé að því fyrr en síðar hvernig skattlagningu skal háttáð á íslenska fjármálakerfið. Markmiði ætti, sem fyrr segir, að vera að tryggja hóflega skattlagningu sem er sem minnst samkeppnishamlandi.

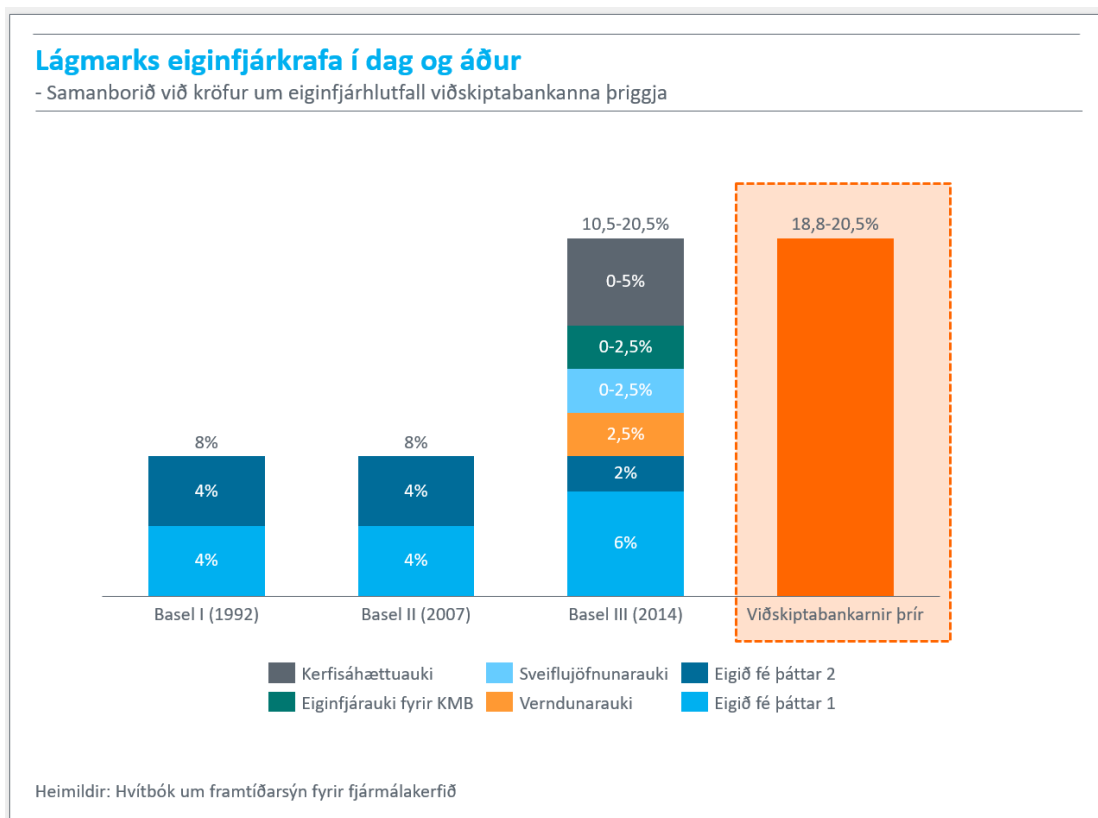

3. Sérskattar á bankana ættu að renna í sérstakan sjóð í stað þess að fjármagna almenn útgjöld ríkisins

Hjá flestum þeim ríkjum sem leggja sérskatta á fjármálafyrirtæki renna tekjur af þeim í sérstakan skilasjóð til að standa straum af mögulegum kostnaði vegna fjármálastofnana ef til fjármálahruns kemur í framtíðinni. Sérskattar á íslenska banka fara hins vegar í að fjármagna almenn útgjöld ríkissjóðs. Í ljósi þess að kostnaður ríkissjóðs vegna fjármálahrunsins hefur nú verið greiddur tilbaka að fullu er mikilvægt að stjórnvöld hugi að því hvernig framtíðar fyrirkomulag sérskatta á að vera á Íslandi. Eðlilegra væri ef bankaskatturinn og aðrir sérskattar fjármálafyrirtækja myndu renna í sérstakan sjóð, í anda innistæðutryggingasjóðs, sem væri hugsaður til að bregðast við áföllum í framtíðinni og lágmarka þar með kostnað ríkissjóðs ef til falls bankanna kemur. Myndi slík breyting auka gagnsæi og vera fremur til þess fallin að tryggja sanngjarnari skattlagningu.

Mikilvægt er að hafa í huga að viðnámsþróttur bankanna hefur verið aukinn til muna og margfalt meiri kröfur eru nú gerðar um eigið fé þeirra. Þá hafa reglur verið settar sem takmarka óhóflega skuldsetningu og lausafjárreglur hertar til muna. Íslenskir bankar ættu, miðað við allar þær breytingar sem hafa verið gerðar, að vera betur í stakk

búnir til að takast á við áföll en áður. Minni líkur eru á því í dag að verulegur kostnaður falli á ríkissjóðs ef til áfalls kemur.

Virðingarfyllt,

ÁSDÍS KRISTJÁNSDÓTTIR

Ásdís Kristjánsdóttir
 f.h. Samtaka atvinnulífsins